

Formandens tale ved Gerda Pris 2013

Af MDI formand Peter Birch

Kære alle!

Kolonihaven og kolonihavehuset har altid indtaget en ganske særlig plads i danskernes bevidsthed og kulturhistorie. For adskillige generationer har kolonihavens trygge miniunivers repræsenteret muligheden for at være sammen, udforske jorden, mærke solen og spise sine egen hjemmedyrkede, friske grøntsager. Især for storbyens børn og voksne har kolonihaven været forbundet med sanserige erindringer og dyrebare minder om sommerdage og fælleskab.

Allerede grundlæggeren af Menighedernes Daginstitutioners arbejde, Vesterbro-lægen Richard Kjer-Petersen, var inde på betydningen af, at storbyens børn kom i kontakt med naturen. Et sted siger han om

den virkelighed, der mødte ham og vakte hans indignation:

”det gale er, at der i store kvarterer, hvor småbørn vokser op, ikke er noget, der titter til hinanden ... hverken fugle eller blomster, ingen dug eller sol og at hvis der endelig i en moderne karré er en græsplæne, så er der om den et gitter med et ’adgang forbudt’...”

Richard Kjer-Petersen taler her ud fra en social virkelighed anno 1915. Mange ting er forbedret – storbyens baggårde er for længst saneret. Men pointen er, at storbyens børn skal ud og mærke naturen, sanse dens skønhed, og derved lære sig selv at kende som skabt blandt andre skabninger. En tur ud i naturen – den store natur i skoven eller den lille natur i kolonihavens vildnis – er altså ikke bare en tur ud i det blå, men det er en del af den dannelse, som ethvert barn har krav på.

Richard Kjer-Petersen talte om, at barnet skulle møde de uvejelige ting; for hvad betyder det for et barn at trække en gulerod op af jorden, som man selv har været med til at så nogle måneder forinden? Hvad betyder det at sidde med en lillebitte snegl på sin finger og se den kravle af sted med sit hus? Hvor tungt vejer det i et menneskes erindring at have siddet inde i kolonihavehuset sammen med alle de andre og hørt en kraftig sommerbyge tromme på taget? Det er ikke til at sige – for det er uvejelige ting. De kan ikke sættes ind i et skema eller gradueres på en skala fra 1-10, hvor 10 betyder 'særdeles tilfredsstillende'.

Det er således helt i Richard Kjer-Petersens ånd, at vi i dag – næsten 100 år senere – i dag uddeler Menighedernes Daginstitutioners pris, Gerda-Prisen.

Gerda-Prisen, der sponseret af TRYG og er på 25.000 kr., tildeles personer eller institutioner, der er gået foran på det

pædagogiske felt og har vist mod eller initiativ og dermed har vist os alle sammen nye veje.

Prisen i år gives til en kreds af mennesker, der alle er fælles om en ting: en kolonihave i Svendborg. Forhistorien er kort fortalt, at den fynske pensionist Erna Gudsø i gennem mange år har været den lykkelige ejer af en kolonihave i Svendborg. Men hun besluttede sig sidste år for at skille sig af med den og i stedet for bare at sætte den til salg i foreningen, så fik Erna den fine ide at forære den til børnehaver i Svendborg. Det blev et netværk af fire selvejende børnehaver i Svendborg, Fyrtårnet, der blev de lykkelige modtagere af den flotte gave.

I dag har de små børn, deres pædagoger og forældre, en frodig oase, som afveksling fra institutioner, lejligheder og asfalterede gårdarealer.

I kolonihaven kan ungerne dyrke grøntsager, lege mellem buske og blomster og få hænderne i jorden. Den friske luft og naturforståelsen er med til at gøre gaven vigtig, fordi den vil blive ved med at give noget fundamentalt til lokale børn og deres familier fremover. Kolonihaven er også deres, og børnene lærer om medansvar, pasning, pleje og hensynet til dem, man deler med. De har også lært historien om at give noget væk for andres skyld.

Gaver giver igen til givere

Den usædvanlige gave viste sig at også give meget tilbage til giveren. Erna blev overrasket over hvad gaven førte med sig for hende selv: kontakt med en masse nye mennesker, en udvidelse af det sociale netværk, nye venner og berigende oplevelser.

Kunsten at modtage gaver

Men, for der er – som i enhver god historie – et men: Kolonihaven var ikke en nem gave at overdrage og modtage, for regler, procedurer, administrative udfordringer skulle – og skal – klares. Bureaukrati og regelsæt har ofte svært ved at forholde sig til det uvejelige – og Ernas gave var sådan en uvejelig ting, der var ved at drukne i regler. Derfor er det også en historie om gå-på-mod og tro på den gode ide og perspektivet i den. Gerda-Prisen gives derfor i dag til Erna, men også til de selvejende institutioners; uden jeres åbne indstilling, fleksibilitet og optimisme, havde gaven slet ikke kunne gives.

Historien om Ernas kolonihave en historie, der er værd at fortælle og hædre som vi gør det i dag: Til sammen har selvejende institutioner, gavegiver og lokalsamfund bevist, at de kan samarbejde optimalt til gavn for børnene.

MDI hylder værdierne i projektet og ser fremtiden i det

I MDI er vi overbevist om, at generøsitet og engagement – ikke bare med ting og kolonihaver, men også med tid, rummelighed og involvering - er en forudsætning for et godt samfund og glade børn fremover. Derfor er det ikke bare en sød historie, men en fremtidsformular. Og jeg er derfor glad for nu at give ordet til Curt Søren, der er borgmester i Svendborg og er den, der har indstillet netop dette til årets Gerda-Pris